

Ανθρέας Ζάκος

(του Κ. Χρυσάνθη)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

- Μητέρα
- Αντρέας Ζάκος
- Πατέρας του Ζάκου
- Μάρκος Δράκος
- Χαρίλαος
- Χρήστος
- Μούσκος
- Κόκκινος
- Αυξεντίου
- Άγγλος Αξιωματικός
- Άλλος Αξιωματικός
- Α΄ Στρατιώτης
- Β΄ "
- Δεσμοφύλακας
- Ανακριτής
- Δικηγόρος
- Φωνές

Προς
Δικαστήριο

ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΩΤΗ

(ΎΑΒΕ Μαρία του Σιούπερτ ᾿ακούεται)

ΜΗΤΕΡΑ: Βρέ Αντρέα μου, ὄλη μέρα θα ακούεις μουσική; Ηούχασε καί λίγο παιδί μου.

ΑΝΤΡΕΑΣ: Είναι τῶ ᾿ΑΒΕ Μαρία, μητέρα. Του Σιούπερτ.

ΜΗΤΕΡΑ: Καί τι σὸῖ πράμα εἶναι τούτο το ᾿ΑΒΕ Μαρία;

ΑΝΤΡΕΑΣ: Χαιρετισμὸς καὶ προσευχή. Της Παναγίας καλέ μητέρα. Της Μαρίας.

ΜΗΤΕΡΑ: Χριστὸς καί Παναγιά μου, ἐγίνε πλάκα του φωνογράφου ἡ Παναγία. Καί της παίζουν βιολιά καί λαγούτα; Χριστὸς καὶ Παναγιά μου.

ΑΝΤΡΕΑΣ: Δέν εἶναι ἔτσι τα πράγματα, μητέρα. Ἐἶναι κλασσική μουσική. Οἱ καθολικοὶ ἔχουν το αρμόνιο στις ἐκκλησίες του. Μετά χορδῶν καὶ οργάνων λένε οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι.

ΜΗΤΕΡΑ: Πάλι Χριστὸς καὶ Παναγία μου. Να προσεύχομαι στην Παναγία καὶ να της παίζω βιολί; Ἡ Παναγία θέλει ψαλμούς καὶ προσκύνηση. Ἦ ακούς;

ΑΝΤΡΕΑΣ: Σωστά μητέρα. Εγὼ ὅταν ακούω την κλασσική μουσική υψώνεται ἡ ψυχὴ μου στον Κύριο. Προσκυνῶ Χριστὸ καὶ Παναγία. Τους βλέπω ἀντίκρου μου καὶ με το νοῦ μου σκύβω καὶ τους προσκυνῶ. Καί τους ἱκετεύω να μας βοηθοῦν στους αγῶνες μας να λευτερώσουμε το νησί μας.

ΜΗΤΕΡΑ: Ἐλα τώρα, Αντρέα, ἄφησε ὅλ'αυτὰ καί πήγαινε να λουστεις να καθαριστῆς. Βέβαια στα γραφεῖα εἶσαι σχεδιαστῆς ἀλλά ὅτι κι ἂν πεις ὁ ἀέρας φέρνει τις ἀκαθαρσίες των μεταλλείων. Πήγαινε τώρα. Ἦρα την ὥρα θα γυρίσει κι ὁ πατέρας σου ἀπο το μεταλλεῖο. Θα πλυθεῖ κι'αυτὸς καὶ θα λουστει. Καί θα καθῆσει λίγο να ξεκουραστει. Δέν εἶναι κοπέλι σαν εσᾶς. Ἄ: μιά στιγμή να σε ρωτήσω κάτι. Με τον ἀδερφὸ σου τον Γιώργο τι πάτε κάθε λίγο στον παπὰ Ευριπίδη; Φωμιὰ φρυγανιές καὶ τα ὅμοια που τα πάτε;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Σ'αυτοῦς πούχουνε ἀνάγκη.

ΜΗΤΕΡΑ: Μυρίζομαι τι γίνεται, μυρίζομαι γιέ μου. Αλλά ἐδῶ στη λεύκα με τους Τούρκους γύρω μας κάποιος κακὸς θα σας βρεῖ. Κι'ένα πράμα ἀκόμα. Ἐχεις δυὸ ἀδερφές. Δέν τις σκέφτεσαι;

ΑΝΔΡΕΑΣ: Νύχτα-μέρα; Τις ἀγαπῶ. Αλλά ἔχω κι'ἄλλες ἀγάπες.

ΜΗΤΕΡΑ: Τους συλλόγους καὶ τα κατηχητικά... να βάλεις λόγους...

ΑΝΤΡΕΑΣ: Τη λευτεριά και την ένωση με την Ελλάδα.

ΜΗΤΕΡΑ: Γι' αυτό πάεις και χάνεσαι κάθε νύχτα στα βουνά;

ΑΝΤΡΕΑΣ: Ού ού.

ΜΗΤΕΡΑ: Που πάς;

ΑΝΤΡΕΑΣ: Στο σύλλογο. Άρ: ναί και τον πατέρα.

ΠΑΤΕΡΑΣ: Γειά σας.

ΜΗΤΕΡΑ: Καλώς τον Χαρίλαο μου. Βρέ Αντρέα: Μίλησε στον πατέρα σου....

ΠΑΤΕΡΑΣ: Εγώ θα του μιλήσω. Κοίταξε Αντρέα. Ένας απο τους αμερικάνους της Μεταλλευτικής Εταιρείας μας είπε πως θα σταματήσει να χρηματοδοτεί τους συλλόγους που υψώνουν ελληνική σημαία.

ΑΝΤΡΕΑΣ: Άκουσε , πατέρα . Σε σέβομαι. Καταλαβάνω τους φόβους σου. Αλλά δεν μπορώ να προδώσω τις αρχές και τις ιδέες μου. Μαθήτευσα έστω και λίγο καιρό στο Παγκύπριο Γυμνάσιο, τη φωλιά της Ένωσης με την Ελλάδα. Έγτερα στα κατηχητικά άκουσα πάλιν τη φωνή της πατρίδας μαζί με το λάγο του Χριστού. Εξάλλου, εγώ αγωνίστηκα στα γύρο χωριά για τις ελληνικές μας ιδέες. Καί μάλιστα τώρα, πρόεδρος του Αθλητικού Συλλόγου των Ελλήνων εδώ στη λεύκα, θα αρνηθώ όλα αυτά για μιά οικονομική συνδρομή της Αμερικανικής Μεταλλευτικής Εταιρείας;

ΠΑΤΕΡΑΣ: Οραία αυτά όλα. Αλλά εδώ τι θα κάνεις άμα σας φωνάξει ο Αμερικάνος;

ΑΝΤΡΕΑΣ: Θα του πώ: "Είμαστε Έλληνες καί αυτή είναι η σημαία μας. Κι' εγώ ο ίδιος θα την υψώσω τη σημαία μας κι' ότi θέλει άς γίνει.

ΠΑΤΕΡΑΣ: Θα σε παύσουν απο την Εταιρεία.

ΜΗΤΕΡΑ: Πρόσεχε , γιέμου. Ά: ο Δράκος. Καλώς τον τον Κυριάκο. Έρθες στήν ώρα.

ΠΑΤΕΡΑΣ: Καλώς τους.

ΑΝΤΡΕΑΣ: Έλα ν' ακούσεις τα καινούργια των Αμερικάνων. Ο υπεύθυνος του μεταλλείου.

ΠΑΤΕΡΑΣ: Ένας απο τους ανώτερους υπαλλήλους.

ΑΝΤΡΕΑΣ: Λέει ή βγάζετε τις σημαίες ή κάθε δεσμός με την εταιρεία διαλύεται.

ΔΡΑΚΟΣ: Να διαλυθεί. Μπά: ανάγκη τους έχουμε;

ΑΝΤΡΕΑΣ: Λοιπόν , αύριο Μάρκο θα δώσουμε βόλτα τα χωριά και να κοιτάξουμε να ενώσουμε τα ^{σημαία} σε ομοσπονδία. Έτσι θα δράσουμε εις βάθος.

ΔΡΑΚΟΣ: Περιφερειακή Ομοσπονδία Σωματείων Σολιάς. Να η ονομασία. Καί θα

κοιτάξω να εκλεγείς πρόεδρος τούτης της ομοσπονδίας.

ΑΝΤΡΕΑΣ: Δέν έχω τέτοιες φιλοδοξίες.

ΔΡΑΚΟΣ: Δέν είναι φιλοδοξία. Είναι καθήκον σου.

ΜΗΤΕΡΑ: Τ'ακούς, Χαρίλαε; Ο γιός μας θα μας ανοίξει ιστορίες.

ΠΑΤΕΡΑΣ: Δουλειά δική του. Όρμημος είναι, νου έχει. Ο θεός να τον φυλάγει.

ΜΗΤΕΡΑ: Κι'η Παναγία μου.

ΕΙΚΟΝΑ ΔΕΥΤΕΡΗ:

(Δρόμος, θάμνα)

Χαρίλαος: Ωραία φαίνεται απ'εδώ η θάλασσα πέρα στο Καραβοστάσι.

Μάρκος: Άργησε ο Ζήκος, Χαρίλαε. Αυτό με ανησυχεί. Κι' άσε την ποίηση.

Χαρίλαος: Κι' είναι χαρά θεού το πρωινό κι' ας έχη την ψυχρότητα του. Συνήθισα το βουνό. Εδώ που τα λέμε δεν είμαι για την πόλη. Δε λέω... έχει κι' η πόλη τις χαρές της. Είναι πολιτεία χωρίς χαρές; Μα πρώτα πρέπει να ξέρης που να τις βούς, και νάχης και λίγο παραδάκι. Αλλοιώτικα σου μένει η ιδέα της γλύκας. Κι' εδώ που τα λέμε άλλο ή γλύκα κι' άλλο η ιδέα της γλύκας. Έχουμε και τις ανάγκες μας βέβαια. Τι κάθομαι και σου τ'αγαδιάζω τούτα όλα. Δεν ακούς; Δεν είναι η λεύκα τόπος, Δράκο. Τουρκιά πολλή βλέπεις. Οι εργάτες του μεταλλείου δεν είναι όλοι δικοί μας. Εννοώ ενεργά δικοί μας. Βέβαια η ψυχή τους είναι. Μπορούν;

Μάρκος: Τολμούν, Χαρίλαε;

Χαρίλαος: Το λαϊκό ρεύμα είναι μαζί μας. Θα στιγματιστούν για προδότες βλέπεις. Ο αγνός λαός είναι μαζί μας.

Μάρκος: Δεν αφήνεις την πολιτική; Πολιτική στα κατοιάβραχα σημαίνει μισή τρέλα.

Χαούλας: Να πούμε κάτι πιο ζωηρό, να ξεμουδιάσουμε.

Μάρκος: Γιατί αγεί ο Ζάκος; Πέρασε το βράδυ χθες χωρίς δόση. Βλέπεις τίποτα; Κίτι κατοικυλιά. Άσε το όπλο Χαούλα και κατέβα το βράχο να δης... Α! Ο Ζάκος. Νάτος!

Μάρκος: Τι τάχεις κατεβισμένα Ζάκο; Δυσίρεστα;

Αντρέας: Μου ξέφυγε Αλλά έμαθα λεπτομέρειες για το στρατόπεδο της Λεύκας. Φρικτό.

Χρήστος: Ζάκο σε ζήτησε χθες βράδυ ο αρχηγός. Τι καλά χαμπήρια; Γενικά εννοώ.

Αντρέας: Πιάσανε τον γιατρό μας της Λεύκας, τον Ησαΐα.

Χρήστος: Γιατί;

Αντρέας: Ξέρω και γω; Του ζήτησε βοήθεια ο ανακριτής ο Ωτρίσκο. Ο Ησαΐας αρνήθηκε. Αποτέλεσμα; Έχει συλληφθή. Και θα τον ταράξουν. Τούτοι δεν λογαριάζουν κανένα.

Χρήστος: Τι σχέση έχει... ο γιατρός;

Αντρέας: Γιατρεύει. Τι θες άλλο; Τον υποψιάστηκε πως κοιτάζει τους αρρώστους μας, μας στέλνει φάρμακα... Καθήκον του κι' υποχρέωση του κι' ως γιατρού κι' ως ανθρώπου. Μα τα σκυλιά δε γνοιάζονται γι' ανθρωπιά. Αλλά κάτι θα μυρίστηκε ο ανακριτής, ο Ωτρίσκολ. Α! Βγάλανε σήμερα τον Κόκκινο. Τον είδα πεταχτά μια στιγμή.

Χρήστος: Καλά είναι;

Αντρέας: Μισότρελλος. Το βλέμμα τού κοιτάει στ' άπειρο. Πέρασα δίπλα του και ούτε με γνώρισε. Και είναι τόσο χλωμός κι' αδύνατος που νομίζεις πως θα πέση ώρα της ώρας. Πω πω! Ψήλωσε ο ήλιος παιδιά. Ο Μούσκος τι γίνεται;

Χρήστος: Κοιμάται ακόμα στο κρησφύγετο. Όλη νύκτα έσπασε καρτέρι στο στρίψιμο. Πήγε η νύκτα του στο βρόντο. Και είχε κάτι νεύρα! Σα να ξενύχτησε στο τυπογραφείο.

Αντρέας: Αι παιδιά, πεθύμησα μουσική εδώ στο κρησφύγετο. Χθες βράδυ άρπαξε τ' αυτί μου ένα κονσόρτο θαύμα. Μα είχα την αγωνία μου. Που να το απολαύσω! Να τα κατ'άφερα να παίρναμε ένα ραδιόφωνο της μπαταρίας...

Χρήστος: Πολυτέλειες ζητάς, Αντρέα. Εδώ τα παίζουμε όλα για όλα και όχι μουσική και ποίηση. Όπλα δεν έχουμε και όργανα θα φέρουμε;

Αντρέας: Και κείνο και τουτο. Δεν σας μιλά, αδέλφια μου, η ώρα; Σαν νάστησε ο έρωτας χορό με τον Ξανθόν Απρίλη. Δεν νοιώθω φθινόπωρο εγώ. Όλο άνοιξη. Είναι να αισθάνεται η καρδιά, τούτη εδώ!

Χρήστος: Κόβε το, Ζίκο. Ο πόθος της ζωής γεννά αλαφριά και λιποψυχίες. Εμείς ταχτήκαμε για μεγάλες δουλειές.

Αντρέας: Συμφωνώ. Πως να συμφωνήσω όμως η καρδιά ^{κι το} / μυαλό; Κι' όταν έχης τέτοια νειότη!

Χαρίλαος: Δίκιο έχει ο Ζίκος. Ε! Ζίκο δεν είναι ωραίο το φθινόπωρο; Οι άλλοι σου λένε πως είναι εποχή θλίψεων.

Αντρέας: Και οδυρών. Αστείο πράγμα. Η φύση μιλά συντονισμένη με την καρδιά μας.

Χρήστος: Δε νοιώθω τα λόγια σας.

Αντρέας: Να! Αν έχης άνοιξη στην καρδιά, άνοιξη είναι παντού, Χρήστο μου.

Χαρίλαος: Κι' αν νοιώθης θλίψη όλα τριγύρω σου είναι μαύρα.

Μάρκος: Θα συνεχίσω τούτο το βιολί; Εμείς αγωνιούμε για το καθετί κι' εσείς δόσ' του την ποίηση σας.

Χρήστος: Νιάτα είναι, Δράκο. Νιάτα είναι. Αν κι' εδώ που τα λέμε ο Χαρίλαος κόντεψε τα τριάντα. Ή τα πέρασες, Χαρίλαε; Δεν μιλάς; Κόλλησες στα... εικοσιπέντε; Γεροντοπαλλήκαρο...

Χαρίλαος: Δάγκωσε τη γλώσσα σου.

Μάρκος: Μ' άλλα λόγια νεκρή η ψεισινή νύχτα. Κι' είχα μια ελπίδα να πετύχης...

Αντρέας: Θα φταίη και η εποχή Δράκο. Η άνοιξη και το φθινόπωρο είναι εποχές αλλοπαρμού. Ξεφεύγεις από το γηϊνό σου σώμα...

Χρήστος: Κρούψου στο κρησφύγετο. Και άσε τους αλλοπαρμούς.

Αντρέας: Σωστά λες. Να ξαπλώσω λίγο (φεύγει). Μπαίνω στο κρησφύγετο...

Χρήστος: Τι ανεβαίνει; Κάποιος... Κραφτήτε. Σιωπή..!

Χρήστος: Βρε ο Κόκκινος...

Κόκκινος: Μη... Μη με χτυπάς στον ώμο, Χριστάκη. Είναι λυωμένος από τις ξυλιές.

Χρήστος: Θέλεις τσιγάρο;

Κόκκινος: Αν μου κοπιάς το τσιγάρο...

Χρήστος: Γιατί, Κόκκινε μου;

Κόκκινος: (δείχνει τα νύχια του) Για τούτο. Βλέπεις; Να! μου τα τρυπήσανε τα νύχια.

Χρήστος: Σου τα τρυπήσανε;

Κόκκινος: Με ζεστά βελόνια. Είναι τόσες μέρες και δυσκολεύομαι. Νομίζανε τα νύχια μου μιάνε; Και τα τυραννούσανε να πουν;

Χρήστος: Χαρίλαε! Σκαρφάλωσε στο βράχο και κοίταξε μήπως παρακολουθούν τον Κόκκينو. Για που τόβαλες, εσύ Κόκκινε;

Κόκκινος: Για το κρησφύγετο των Σπηλιών. Δεν με σηκώνει πιά

η πολή. Θα ^{τρέ}ελλαθώ. Αν με ξαναπιίσουν, δεν...
θα Βαοτιάξω.

Χρήστος: Μα, ρε παιδί μου, με τέτοια χέρια, τι δουλειά θα
βγάλης; Κι' αν σε παρακολουθούν; Θα τους θάψης
όλους εκεί πάνω. (Λίγη παύση).

Κόκκινος: Έχω ένα βάρος στη συνείδηση μου.

Αντρέας: Χρήστο... (από μέσα).

Χρήστος: Έλα όξω. Ο Κόκκινος είναι. Ο τρελλός σου.

Αντρέας: (μπαίνει) Κόκκινε.

Κόκκινος: Δεν έχεις παράπονο. Έχω υποκριθή στην εντέλεια,
Ζάκο.

Αντρέας: Τον παλαβό;

Κόκκινος: Και όμως τα νεύρα μου είναι χάλια. Κείνο που τράξι-
ξε όμως είναι τον Τρίκκη. Αν βγη μ' ένα δράμι
μουαλό θάχη ευχή από την μάνα του. Φοβάμαι μήπως
του ξέφυγε τίποτα..!

Αντρέας: Εσύ; Χθες βράδυ ο Τρίκκης φώναζε. Ξεχώρισα τη
φωνή του.

Κόκκινος: Ναι! Τον βασανίσανε φοβερά.

Αντρέας: Γι' αυτό ήταν ανάστατο το στρατόπεδο! Αλλοιώτικα
θα το ανατίναζα. Είχα τοποθετήσει στην εντέλεια
τις μπόμπες, μα' την τελευταία στιγμή δεν μπόρεσα να
τις ανάψω. Πάω μέσα να κοιμηθώ εγώ. Ξεθεώθηκα
στη νύστα, Έλα κι' εσύ Κόκκινε (φεύγουν οι δυο).

Αυξεντίου (μπαίνει σαν καλόγερος) Παιδιά μου. Στη φάκα θα
σας πιίσουν με τον νου ποῦ πῶτε. Τρύπωσα ως εδώ
και μυρωδιά δεν πήρατε.

Χρήστος: Αυξεντίου!

Αυξεντίου Να ρουφάς τη γλώσσα σου. Γύρω παρακολουθούν. Ζητάνε
να βρούν κρηοφύγετα. Να δούνε κινήσεις δικών μας.

Ο στρατός θα μπλοκάρει τούτα τα δίαση. Σαρωτική έρευνα λένε. Που πάει να πησπιθαμή προς σπιθαμή να ανακατέψουν το παν.

Χρήστος: Στις πόλεις τι γίνεται;

Αυξεντίου: Καλά το πάνε. Υπάρχει σύμπνοια. Και ο κόσμος μας έχει εμπιστοσύνη. Τα τωρινά είναι να γλυτώσης τις συνδιασμένες επιχειρήσεις. Έρθε ο Αντρέας;

Χρήστος: Κοιμάται. Κοιμάται στο κρησφύγετο.

Αυξεντίου: Κοίταξε! στήσε γύρω φρουρές, Χρήστο.

Χρήστος: Παιδιά. Πιάστε φρουρές τριγύρω. Έχουμε συμβούλιο. Και όπλα;

Αυξεντίου: Με τα όπλα. Ακούσαμε πυρά προς το μέρος των Σπηλιών. Χάσαμε όμως την σύνδεση πρωί-πρωί. Στο μεταξύ έφυγα. Δεν ξέρω τι νέα πήρανε στο αρχηγείο.

Χρήστος: Είναι πολλή ηουχία εδώ. Ο Μούσκος έσπησε καρτέρι όλη νύχτα. Μήτε κουνούπι δεν πέρασε.

Αυξεντίου: Αυτό είναι. Τραβάνε προς τα Σπήλια. Αφήσανε από την φυλακή να ξεφύγη ένας δικός μας. Φαίνεται πως τόν παρακολουθούσαν. Ήταν τόσο χοντροκομμένη φυγή, και ακριβώς τούτο το παιδί, θαρρώ είναι του τομέα πέρα στα Σπήλια. Αντρέα.

Αντρέας: (Μπαίνοντας) Ω! γειά σου. Πως απεδώ;

Αυξεντίου: Γενική αλλαγή θέσεων. Ο Μούσκος τι κάνει;

Αντρέας: Ροχαλίζει. Μήτε χαμπάρι με πήρε. Είναι εδώ κι' ο Κόκκινος.

Αυξεντίου: Ποιός Κόκκινος;

Αντρέας: Που ανακρίνανε στο στρατόπεδο 'του Οτρίσκο. Παλαβώσανε το παιδί.

Αυξεντίου: Να τον στείλετε σπύτι του. Πρέπει να ηουχάση κανένα τρίμηνο. Δεν θ' αντέξη στην τακτική των

μετακινήσεων. Τώρα είναι που χορειάζονται πόδια και αντοχή.

Αντρέας: Γιατί;

Αυξεντίου: Συνδυασμένες επιχειρήσεις στρατιωτικής φύσεως. Αυτή είναι η διαταγή του στρατηγείου. Θέλουν να πείσουν αρκετούς για να επιβάλουν ψυχολογικώς τους όρους τους στον Αρχιεπίσκοπο. Δεν τρώει βέβαια κίστανα, μα... άνθρωπος είναι.

Αντρέας: Δεν μας ενδιαφέρει η πολιτική είπαμε. Εμείς είμαστε πολεμιστές.

Αυξεντίου: Μα όχι να φάμε χυλόπιττα από τον εχθρό.

Μούσκος: (Μπαίνει) Ω! Υψηλές επισκέψεις.

Αυξεντίου: Ξύπνησες, Μούσκο;

Μούσκος: Όπως βλέπεις. Τζίφος όμως.

Αυξεντίου: Χθες βράδυ.

Μούσκος: Από 15 ημερών.

Αντρέας: Ανάποδιές.

Μούσκος: Πεθύμησα την πόλη, το τυπογραφείο.

Αυξεντίου: Ίσα τώρα που πρέπει να είσαι πιο σβέλτος βρε Μούσκο;

Μούσκος: Γιατί;

Αυξεντίου: Επιχειρήσεις στρατιωτικής φύσεως.

Μούσκος: Δόξα σοι ο θεός. Σκουριάσανε οι κλειδώσεις μας. Μόνο που ένα στεν έχω κι ένα σκράβαλο δίκανο. Με χειροβομβίδες δε γίνεται μάχη.

Αυξεντίου: Δεν είναι από εμάς οι επιχειρήσεις.

Μούσκος: Από ποιόν τότε;

Αυξεντίου: Από τον εχθρό.

Μούσκος: Κι' εμείς;

Αυξεντίου: Διαρκώς μετακινήσεις να διασώσουμε τις δυνάμεις μας.

θα θυσιάζεται πάντοτε ένας εθελοντικός να καλύπτει την υποχώρηση.

Μούσκος: Κατάλαβα. Πάλι να γίνουμε κατοίκια και μ' ένα μόνο στεν.

Αντρέας: Με πόσους το μπλόκο;

Αυξεντίου: Δέκα χιλιάδες λένε επισήμως. Επί πλέον ελικόπτερα και δυνάμεις θαλάσσης.

Αντρέας: Άσ' το καλό. Χρειάζεται αντιπερισπασμός σε πολλά σημεία.

Αυξεντίου: Γι' αυτό κατεβαίνω. Να τα ετοιμάσω.

Μούσκος: Κι' εμείς Αυξεντίου; Κυνηγοί στο βουνό! Και τούτο το λέμε παλληκαριά.

Αυξεντίου: Θάχετε δουλειά πολλή εδώ. Κάθε μέρα πρέπει να στήνετε ενέδρα. Από εδώ θ' ανέβη μια φάλαγγα.

Μούσκος: Δόξα σοι ο θεός. Θα ξεμουδιάσουμε. Με το σταγονόμετρο τα λες.

Αυξεντίου: Άσε τους παλληκαρισμούς Μούσκο. Χρειάζεται φρόνηση εδώ. Λοιπόν;

Αντρέας: Ποιά φάλαγγα θα περάσει; Του τακτικού;

Αυξεντίου: Δεν ξέρω. Πάλιν σ' έπιασε η λύπηση για του νεαρούς που κάνουνε θητεία; Εχθρός είναι και τούτοι. Νεαροί είναι, δεν λέω, μα κι' οι δικοί μας νέοι δεν είναι;

Αντρέας: Αθώα παιδιά. Ίσως μερικοί νάναι και φίλοι μας και ψυχικώς και πολιτικώς. Ενώ οι εθελοντές μόνοι τους διαλέγουν την τύχη τους. Πλερώνονται να σκοτώσουν και να σκοτωθούν. Γιατί; Για ένα μισθό. Μισθοφόροι.

Αυξεντίου: Άσε τώρα τους αισθηματισμούς. Για ίκου, Μούσκο. Τώρα δουλειά. Ξηγηθήκαμε. Η μετακίνηση να γίνε-

ται προς τις πόλεις. Όχι στον Πενταδάκτυλο. Εκεί θα ξεκινήση στρατιωτική έρευνα την άλλη εβδομάδα. Έτσι λένε οι πρόκτορες μας. Ο σύνδεσμος θάναι στον Ξερό. Έχετε γειά. Καλή επιτυχία.

Αντρέας: Στο καλό, παπουλλάη. Πάρε και χορταράκια του βουνού.

Αυξεντίου: Άμε στο καλό, πρωί-πρωί (γελάει ως φεύγει).

Μούσκος: Άντε στο γεφύρι τώρα. Χρήστο θα μείνης εδώ. Αν συμβή τίποτε να διώξης τον Κόκκινο. Εσύ Αντρέα, ο Χαρίλαος και ο Μάρκος μαζί μου. Πάρε χειροβομβίδες κι' ο θεός βοηθός.

Χρήστος: Φραξία...

Αντρέας: Έλα, Χαρίλαε... πάμε στο κρησφύγετο..!

Μούσκος: Βρε Χρήστο. Δεν μου μυρίζει καλά ο αέρας σήμερα. Θα φάω κελεπούρι. Άσε να δης. Μ'ένα σπάρο την απραξία μιας δεκαπενθημερίας.

Χρήστος: Τάραξε από τη θέση σου, Μούσκο. Η περηφάνεια δεν είναι καλό πράμα. Ούτε οι προφητείες δόξης για τον εαυτό σου.

Μούσκος: Δεν προφητεύω δόξης. Λέω τον πόθο μου. Έχεις προλήψεις εσύ, Χρήστο.

Χρήστος: Μάλλον νου.

Μούσκος: Ο θεός να σου τον διαφυλάει σών και αβλαβή (γελά). Αν είχαμε και μεις νου σαν τους εμπόρους θάμαστε στις δουλειές μας. Μα η Πάτριδα δεν χρειάζεται νου, δηλαδή σε τέτοιες περιστάσεις. Θέλει τρελλούς σαν εμάς.

Χρήστος: Εδώ συμφωνώ. Τέτοιαν τρέλλα θέλω νάχω κι' εγώ. Α φέρνει τα όπλα ο Ζάκος.

Αντρέας: Πάψετε να συζητάτε για τη συμβολή σας στο ξεσήκωμα.
Η Πάτριδα χρειάζεται όλους.

Μούσκος: Μπορεί. Εσύ είσαι ο γραμματισμένος μας. Κάτι ξέρεις από αυτά. Εμπρός τώρα με την βοήθεια της Παναγίας.

Χρήστος: Αμήν. Μμ! έρχεται ο Κόκκινος.

Κόκκινος: Τι γίνεται; Θάχουμε καμμιά μάχη; Φεύγει η ομάδα.

Χρήστος: Βίλε το χέρι σου, Παναγία μου. Μυρίζομαι ίσχημο τον αγέρα. Α! του λόγου σου; Που βρέθηκες, βρε παιδάκι μου, κι' εσύ εδώ στο μερτικό μου. Δε με φτάνει πώχω την αγωνία των δικών μου παιδιών.. Ένα τσούρνο τάχω.

Κόκκινος: Κάπου, κυρ-Χρήστο, θάπρεπε να πάω. Όποτε θα χτυπηθούμε σήμερα;

Χρήστος: Α! και πήγε ο νους μου αλλού... Α! Πλησιάζουν Κοιτάξεις; Ένα αυτοκίνητο. Βρε το διαιμονισμένο Πλησιάσανε (ακούονται πυροβολισμοί).

Κόκκινος: Άναψε η μάχη. Βοήθησε, Παναγία μου.

Χρήστος: Πέτυχε η ενέδρα. Θα στέκω εδώ να παραφυλιάω στο Βράχο. Λίγα μέτρα είναι το γεφύρι.

Κόκκινος: Θέε μου, να πετύχει. Να πληρωθί με αίμα το αίμα μου.

Χρήστος: (από έξω) Αναποδογυρίστηκε ένα στρατιωτικό τζιπ. Ναι, ο Μούσκος κατεβαίνει στο δρόμο. Πως; Ακολουθεί κι' ο Αντρέας κι' ο Χαρίλαος (πυροβολισμοί). Αχ! έπεσε ο Μούσκος. (Μπαίνει) Γρήγορα, Κόκκινε, στο κρησφύγετο. Ο αξιωματικός τους πήρε κατά πόδι. Κρούψου. Ο Μάρκος έρχεται.

Μάρκος: Τρέχτε στο κρησφύγετο. Την πάθαμε σήμερα. Η αφοβία του Μούσκου παρατράβηξε.

Χρήστος: Παναγία μου, σώσε τα παιδιά. Φύγε, Κόκκινε. Πω, πω!

Κόκκινος: Θα μπω στο κρησφύγετο. Δε μπορώ να τραβήξω κατά τον ξερό.

Μάρκος: Βρε, φύγε από 'δω κι' ο εγγλέζος κυνηγά τον Ζάκο και τον Χαρίλαο.

Αξιωματ.: (Μπαίνοντας) Άλτ. Θα σας ξεκάνω.

Αντρέας: Στίσου, Χαρίλαε. Ψήλωσε τα χέρια.

Χαρίλαος: Ο θεός βοηθός και η Πατρίδα δεξιά.

Αντρέας: Αμην. Θάρρος, αδελφέ μου.

Αξιωματ.: Σας συλλαμβίνω εν ονόματι της βασιλίσσης. Προχωρείτε προς τὸν αμνηστό.

Αντρέας: Και ο πληγωμένος;

Αξιωματ.: Πληγωμένος είναι κι' ο δικός μου στρατιώτης, και όμως θα τον αφήσω εκεί. Πρέπει εσάς να περιμαζέψω.

Αντρέας: Μα ο στοιχειώδης ανθρωπισμός λέει να δίνουμε την βοήθεια μας σ' ένα πληγωμένο.

Αξιωματ.: Όταν είναι εγκληματίας δεν υπάρχει γι' αυτόν ανθρωπισμός.

Αντρέας: Ένας που πολεμά για την λευτεριά του είναι εγκληματίας;

Αξιωματ.: Δεν με ενδιαφέρει για ποιό πράγμα πολεμά. Ξέρω πως δε σέβεται το νόμο.

Αντρέας: Και το σέβεσαι εσύ τον ανθρώπινο και θείο νόμον εγκαταλείποντας ένα πληγωμένο; Είτε φίλος είτε εχθρός, ο πληγωμένος είναι πληγωμένος.

Αξιωματ.: Θα προχωρήσης; Ή θα σου φυτέψω μια φούχτα σφαίρες.

Αντρέας: (ανοίγει το στήθος του) Φύτεψε τες αν σου γουστάρη.

Αξιωματ.: Μου χρειάζεσαι (του ρίχνει μια στο πόδι).

Αντρέας: Παναγία μου, με χτυπήσει στο πόδι.

Αξιωματ.: Στο ψαχνό είναι. Θα πάμε κούτσα-κούτσα αφού δεν σ' αρέση να πας ανθρωπινά. Στο κίτω-κίτω το χρέος μου εκτελώ σαν στρατιώτης.

Αντρέας: Σαν άνθρωπος όμως; Τούτη η γη ανθρώπους θέλει και όχι αλύγιστους στρατιώτες μ' ένα μισθάριο και μια σειρά γυαλισμένα μετάλλια.

Αξιωματ.: Προχωρείς, ή όχι;

Χαρίλαος: Μάζεψε τη γλώσσα σου, Αντρέα. Έχει ο θεός την έγνοια μας και έχει και γι' αυτούς το σχέδιο του.

Αξιωματ.: Ως αξιωματικός οφείλω να κάνω το καθήκον μου έναντι της δικής μου Πατρίδας.

Αντρέας: Δε σε κατηγορήσαμε, άνθρωπε. Πρώτα απ' όλα το καθήκον. Γι' αυτό κι' εμείς έχουμε ψηλά το μέτωπο. Υπηρετήσαμε πιστά την Πατρίδα μας.

Αξιωματ.: Χωρίς περίσκεψη.

Αντρέας: Είχαμε την τόλμη.

Αξιωματ.: Δεν είναι αρκετό.

Αντρέας: Κι' έχουμε την πίστη.

Αξιωματ.: Αυτό το εκτιμώ. Προχωρείστε με ψηλά τα χέρια.

Αντρέας: Έχεις τον λόγο μας πως δεν θα προσπαθήσουμε να το σκίσουμε. Εξ άλλου το ποδάρι μου;

Αξιωματ.: Το δέχομαι. Είσαστε λίγο τίμιοι. Περιπατήστε με κίτω τα χέρια. Ο θεός να μας συγχωρέση όλους.

Αντρέας & Χαρίλαος: Ο κλέφτης ξεσπαθώνει, ξεσπαθώνει... (τραγουδώντας οβύνει η φωνή τους).

Χρήστος: Μη βγείτε (προχωρεί, κοιτάζει από το βράχο, ξαναμπάνει), ελάτε.

Μάρκος: Τι γίνεται;

Χρήστος: Πάνε τα παιδιά, Δράκο μου.

Μάρκος: Νομίσουμε πως του ξεκάνουμε. Κατέβηκαν οι άλλοι

ίοπλοι τον αμαξητό να μαζέψουν τον οπλισμό των σκοτωμένων. Τούτος ο αξιωματικός μας την έστησε στην εντέλεια. Ο Μούσκος, ο θεός να τον μακαρίση, πήγε αμετάλαβος. Κι' ήταν γενναίο παιδί.

Χρήστος: Τώρα δρόμο όλοι ~~μας~~ μας. Θάρθη στρατός για έρευνα εδωπέρα.

Μάρκος: Κι' είχε ένα πίσθος σήμερα ο Μούσκος ο ευλογημένος. Θαρρούσε πως θ' αφάνιζε τον εχθρό. Μεθούσε από την ευτυχία, κι' ήθελε και λάφυρα. Και τον χάνουμε. Είναι φοβερό.

Χρήστος: Δεν είναι καιρός για μοιρολόγια. Χρειάζονται κι' αυτά μερικές φορές. Τούτος ο ηρωϊκός θάνατος, ο παλληκαρίσιος, θα ξεσηκώσει την φυλή μας. Θα δης φωτιές που θα ανάψουν. Και τώρα, Μάρκο, δρόμο στο δίσος. Και εσύ, Κόκκινε, κουνήσου.

Κόκκινος: Και τον νεκρό ποιός θα τον περιμαζέψη;

Χρήστος: Τον προστατεύει ο θεός. Εξ άλλου η ψυχή του είναι εκεί πάνω στους ουρανούς.

Όλοι: Αιωνία του η μνήμη.

ΕΙΚΟΝΑ ΤΡΙΤΗ:

(Διάδρομος. Δίπλα κελί (με κίγκελα ως κάτω) λίγο λοξά. Στο βάθος του κελιού παράθυρο, που βλέπει έξω. Ανοίγει η σκηνή. Ο Αντρέας στο κελί του διαβάζει. Στο διάδρομο δυο στρατιώτες μιλάνε).

Α' στρατ.: Την ετοιμάζουν; Την κρεμάλα, τζων;

Β' στρατ.: Στήθηκε κιόλας.

Α' στρατ.: Όστε καθαρίζουν δικούς μας κάθε μέρα! Κι' εμείς τους φυλάμε εδώ στις φυλακές ζωντανούς. Να του ρίξω μια; Αυτού του Ζίκου... Νάτος μέσα, στο

κελί.

Β' στρατ.: Μας κρύβουν τις απώλειες. Αλλά κυκλοφορούν φυλλάδια στην γλώσσα μας. Λένε απίστευτα πράγματα.

Α' στρατ.: Προπαγάνδα.

Β' στρατ.: Δεν λέω... Αλλά και κάποια αλήθεια υπάρχει.

Α' στρατ.: Να σηκώσουν κεφάλι κι' οι κουραμπιέδες! Οι ιθαγενείς!

Β' στρατ.: Α! όχι κι' έτσι! Ο καθένας έχει δικαίωμα. Άνθρωπος είναι.

Α' στρατ.: Δικαίωμα; Σε φαρμακώσανε οι ιδέες των εργατικών. Δεν θα το διαλύσουμε το ιμπέριο. Τ' ακούς; Αιώνες τώχουμε και θα τώχουμε.

Β' στρατ.: Σάμπως εγώ θέλω να διαλυθώ; Να σωθώ όμως. Να πως σκέφτομαι.

Α' στρατ.: Λιποψυχείς. Σ' έφαγε η προπαγάνδα και η σκοτωμένη ανταρσία. Τους έχουν όμως στα συρματομπλέγματα. Τι να σου κίνη που είναι της θητείας. Αλλοιώς τικα θα τους τουφεκίζανε. Τι κάνει ο λεγόμενος;

Β' στρατ.: Διαβάζει. Το βλέπω από το παραθυράκι.

Α' στρατ.: Εμ! τι ήθελα; Με το στεν να καθαρίζη δικούς μας; Τον έχουν ξέρεις για τεχνίτη. Δεν αστοχούσε στις μπόμπες. Έκανε τούτος ζημιά...! Λένε πως είναι το δεξί χέρι τη εμπύχωσης. Ίσως ακόμα νάναι από κείνους που στρατολογούσαν. Έχει τόσην πειστικότητα στην ομιλία του. Λες νάγραφε και τα φυλλάδια;

Β' στρατ.: Δεν αποκλείεται. Είναι καλό παιδί, όμως. Η έκφραση του...

Α' στρατ.: Το καλό του στο καλάθι. Πάμε πιο πέρα. Άσε τον με τον δεσμοφύλακα.

Δεσμοφύλ.: Ξεκουράσου λίγο, Ζάκο. Θέλεις να παίξουμε χαρτιά;

Αντρέας: Δεν ξέρω, κύριε δεσμοφύλακα.

Δεσμοφύλ.: Δεν ξέρεις; Και πως σκότωνες στον έξω κόσμο τις ώρες σου;

Αντρέας: Διάβαζα.

Δεσμοφύλ.: Διάβαζες; Και δεν κουραζόσουν;

Αντρέας: Άκουα μουσική, όταν με κούραζε το βιβλίο.

Δεσμοφύλ.: Άκουες μουσική; Ε! αιοθηματάκια;

Αντρέας: Τα συνηθισμένα της ηλικίας.

Δεσμοφύλ.: Κάτι είναι κι αυτό. Μμ! ο ανακριτής έρχεται.

Ανακριτής: (προς τον στρατιώτη) Ηουχία, Τζων;

Α' στρατ.: Πολλή, κύριε ανακριτή.

Ανακριτής: Ανοίχτε (ανοίγουν) Γειά χαρά. Τι γίνεται Αντρέα;

Αντρέας: Τακτικότητα. Σαν το ρολόϊ, κύριε ανακριτή.

Ανακριτής: Δηλαδή; Παρακαλώ, δεσμοφύλακα, μας αφήνετε μόνους;

Αντρέας: Έχει ερώτημα η κλεισούρα;

Ανακριτής: Ίσα-ίσα. Αυτή βοηθά στην συγκέντρωση και λέει πόσο γλυκεία είναι η ζωή. Τι ωραία πράμμα τα νειάτα. Ταξίδεψες ποτέ σου;

Αντρέας: Με τη φαντασία παντού.

Ανακριτής: Όχι, νοερά. Στην Ευρώπη παράδειγματος χάριν. Σε φαντάζομαι φοιτητή μ' ένα λαμπρό μέλλον. Τι να πω! Η φοιτητική ζωή είναι ο στύλος της ζωής. Με την ανάμνηση της δικαιώνεις όλη την επίγεια σου πορεία και την πίκρα του καθημερινού βίου. Θάθελες να τη ζήσης;

Αντρέας Ήταν κάποτε τ' όνειρό μου.

Ανακριτής Γιατί κάποτε; Αφού και τώρα μπορείς να το απολαύσης.

Αντρέας Ξεχνάς πως είμαι....μελλοθάνατος;

Ανακριτής Μπα! μια βοηθητική πληροφορία κερδίζεις τη ζωή. Με άλλη αποφυλακίζεσαι. Ή μάλλον μένεις υπο προστατευτικήν κράτηση. Ύστερα σε τράβουμε στο Λονδίνο τάχα να εκτίσης στις εκεί φυλακές την ποινή σου. Και εκεί απολύεσαι, και φτιάχνεις την δική σου ζωή με κάτι χιλιάδες στην Τράπεζα και λοιπά, και λοιπά.

Αντρέας Τι ξέρω να πω, κύριε ανακριτή;

Ανακριτής Τους συντρόφους σου. Την σύνθεση της οργανώσεως, τα κρησφύγετα. Λίγα πράγματα. Χάραζε εσύ και τα συμπληρώνω εγώ.

Αντρέας Πολύ φτηνό εμπόρευμα θεωρείτε, κύριε, τη τιμή.

Ανακριτής Φτηνό είναι τ' αντάλλαγμα; Ζωή εξασφαλισμένη!

Αντρέας Υποτιμάτε την τιμή

Ανακριτής Ομολογώ πως δύσκολα παρακολουθώ την σκέψη σας. Υποθέσω πως ο αγώνας σας έχει αγνά ελατήρια. Έχει εκτραπή όμως από την νόμιμη οδό. Εγκληματίσετε και τώρα υποκύπτετε υπό την κοινήν περιφρόνηση. Εξ' άλλου είναι ζήτημα ημερών η εκμηδένιση των πυρήνων σας. Γιατί, λοιπόν, να μη εκμεταλλευτής τις τελευταίες αυτές στιγμές για δική σου σωτηρία; Ό,τι θεωρούσες καλό να προσφέρης στον αγώνα, το πρόσφερες.

Αντρέας Αλλοίμονο αν τέλειωναν οι αγώνες των λαών.

Ανακριτής Τι ξέρεις για την Κούλα; Να! η μικρούλα με τα μεγάλα εκφραστικά μάτια. Κάποιο ειδύλλιο έχετε. ΞΕ!;

Αντρέας Σας βεβαιώνω πως τώρα ακούω για ειδύλλια.

Ανακριτής Και όμως είναι δική μας. Βήμα με βήμα σε παρακολουθούσε. Εδώ είναι ο φάκελλος των εκθέσεων για όλες σου τις κινήσεις. Να η υπογραφή της. Κοίτα.

Αντρέας Δεν υπάρχει λόγος. Αφού δεν ξέρω τέτοιο υποκείμενο.

Ανακριτής Γιατί υποκείμενο κι' όχι τέτοια δεσποινίδα;

Αντρέας Γιατί θεωρώ κατώτερης πάστας τον κάθε κατ'άσκοπο και καταδότη, είτε αλήθεια λέει, είτε ψέματα.

Ανακριτής Κι αυτούς που καταφέρετε και τοποθετήσετε στις τάξεις μας;

Αντρέας Πρώτα δεν έχω ιδέα για τούτα όλα. Δεύτερο, κατάσκοποι είναι τούτοι ή... πολεμιστές; Διαφορά τεραστία

- Ανακριτής : Που δεν την εννοώ. Πάντως ο Κυβερνήτης δεν θα υποχωρήσει στις παρακλήσεις των δικηγόρων σου. Ο νόμος θα ακολουθήσει την φυσική του πορεία.
- Αντρέας : Όχι ο νόμος. Ο Νόμος σας.
- Ανακριτής : Ποια η διαφορά;
- Αντρέας : Ο νόμος σας φτιάχτηκε καλά για την υπερίσχυσή σας. Όχι του διεθνώς ομολογουμένου δικαίου. Ενώ ο νόμος φτιάχνεται από όλους για όλους και σύμφωνα με το διεθνώς ομολογούμενο δίκαιο όλων. Ε;
- Ανακριτής : Φιλοσοφείς εις τα πρόθυρα του θανάτου.
- Αντρέας : Κι εσείς βασανίζεται ένα μελλοθάνατο
- Ανακριτής : Ποιος σας χρηματοδοτεί;
- Αντρέας : Τους μελλοθανάτους; Η πίστη για μία λεύτερη, έντιμη ζωή.
- Ανακριτής : Ανάλογα με τα έργα σας. Φόνος, φοβερισμός, εμπρησμός
- Αντρέας : Ο Θεός είναι πολυεύσπλαχνος.
- Ανακριτής : Αν επανορθώσει ένας το λάθος του
- Αντρέας : Υπάρχουν άνθρωποι που εν γνώσει τους θυσιάζουν την τωρινή και την μελλοντική ζωή για σωτηρία των συνανθρώπων τους.
- Ανακριτής : Δεν το καταλαβαίνω. Πάντως ως την τελευταία στιγμή θα είμαι στην διάθεσή σου. Μια χρήσιμη ομολογία σου σε σώζει με το φάκελλο αυτό. Εδώ είναι η μετατροπή της ποινής σου. Με υπογραφή. Θέλεις να δης;
- Αντρέας : Περιττό. Την καταδική μου την υπογραψα πια κι εγώ.
- Ανακριτής : Ελα δεσμοφύλακα. Εγώ πηγαίνω
- Δεσμοφύλακας : Αμέσως, κύριε Ανακριτή (ήχος πόρτας)
- Αντρέας : Παναγιά μου....
- Δεσμοφύλακας : Τι συμβαίνει, Αντρέα;
- Αντρέας : Κοίταξε το παιγνίδι των ευγενών στρατιωτών! Μου δείχνουν θηλειά απ' το παραθυράκι.
- Δεσμοφύλακας : Κουράγιο, παιδί μου. Εσύ γνωρίζεις πια τον Θεό. Μην πέσης χαμηλά.
- Αντρέας : Τι φταίνει οι άνθρωποι! Αφού δέχονται μ' ένα μισθάριο να σκοτώσουν και να σκοτώνονται. Για το ιμπέριο; Καραμέλλα. Τούτοι είναι για ένα ξεροκόμματο ψωμί. Για καμιά ιδέα.
- Δεσμοφύλακας : Έχω ένα μήνυμα για σένα, Αντρέα:

Αντρέας Μη ξεχνάς πως είσαι Έλληνας. Και πως ένα κομμάτι του κορμιού μου είναι για την απελευθέρωση ή εσένα ή των παιδιών σου.

Δεσμοφύλακας Σιγότερα. Μήνυμα χωρίς απάντηση. Οι φίλοι σου έξω σ' χαιρετούν.

Αντρέας Σ' ευχαριστώ καλέ μου άνθρωπε (ακούεται τουφεκιά και σφαίρα περνά από το παράθυρο)

Δεσμοφύλακας Αμάν! σφηνώθηκε στον τοίχο. Σκύψε, παιδί μου (κτυπά την πόρτα)

Β' Στρατιώτης Τι είναι;

Δεσμοφύλακας Πυροβολάνε από τον φεγγίτη

Β' Στρατ. Είναι ασκησι. Μην ανησυχήτε

Α Στρατ. (Μπαίνει γελώντας) Δεν τον βρήκα. Τράβηξε πιο πέρα το κεφάλι του. Ακούς; Υπάρχει ελπίδα να του δοθή χάρη. Το αίμα των δικών μας τρέχει και αυτοί για υψηλούς πολιτικούς λόγους να του δώσουν χάρη. Του κρέμασα μια θηλειά.... θαύμα! Από το παράθυρο, καλέ.

Β' Στρατ Δεν κάνει, καυμένη Τζών. Είναι αστεία για τέτοιες ώρες;

Δεσμοφ. Έλα πιο κοντά, παιδί μου. Να πάρε το Ευαγγέλιο σου. Τούτη είναι η ελπίδα ολονών μας.

Α Στρατ. Βέβαια. Σκωτσέζος είσαι. Δυπάσαι δυο δράμια μολύβι της σφαίρας και μια οργυά σχοινί που έκαμα την θηλειά. Και θα πληρώση ή καταξερή σου χώρα λίγο φόρο! Πφ!

Β Στρατ. Δεν λέει τίποτε το αστείο σου. Το πολυγλύψανε και σάλιωσε βρωμερά.

Α Στρατ. Εσύ αν καθόσουν δυο μήνες εδώ θα γινόσουν Κύπριος. Στο διάολο τα λαρύγγια των Εγγλέζων. Ε; Δυο δράκες σκωτσέζοι είσαστε και θα μας πείτε ποιο είναι το σωστό.

Β Στρατ. Κράτηξε τη λύσσα σου, Τζών. Η ανθρωπιά δεν ξερει από φυλές και έθνη.

Α Στρατ. Βέβαια. Οι Σκωτσέζοι κι οι Κύπριοι έχουν ανθρωπιά.

Β' Στρατ. Γιατί δε θέλουμε την αδικία;

Α Στρατ. Βρε σύ, στενόμυαλε, πως θα ζούσαμε χωρίς... ιθαγενείς;

Β' Στρατ Να δουλεύουμε

Α Στρατ. Που;

Β Στρατ Στον τόπο μας, στη θάλασσα, όπου βρούμε δουλειά

Α Στρατ Είσαι ηλίθιος

Β Στρατ Θα κρατήσης τη γλώσσα σου ή να σε χτυπώ με το στέν;

Α Στρατ Για δοκίμασε... Σούτ. Ο ανακριτής επιστρέφει.

Ανακριτής "Ανοιξε

Α Στρατ Πάλιν, κύριε ανακριτή;

Ανακριτής (Μπαίνει, βλέπει την θηλειά) Τι είναι τούτη η θηλειά στο φεγγίτη του κελιού;

Αντρέας Χαιρετισμός των αγγέλων προς ένα μελλοθάνατο, κύριε, ανακριτή
Ανακριτής Στρατιώτες! Τούτο είναι βρωμιά. Να κατεβάσετε αμέσως ^{ζωή και} και να γίνουν
ανακρίσεις.

Δεσμοφυλακας Και οι πυροβολισμοί;

Ανακριτής Τους ακούσαμε. Τι σε νοιάζει, εσένα δεσμοφύλακα;

Δεσμοφυλακας Αφού θα με καθарίζανε κι' εμένα, κύριε ανακριτή. Να τις σφαίρες στον
τοίχο.

Ανακριτής Θα το εξετάσω, Αντρέα, τι ξέρεις για την υπόθεση του Κρήμερ.

Αντρέας Ποιος είναι ο Κρήμερ;

Ανακριτής Ένας γέρος συνταξιούχος 85 χρονών που περνά τα τέλη του βίου του στην
Κερήνεια.

Αντρέας Μου είναι τελείως αγνωστος

Ανακριτής Διάβασε τούτο το φυλλάδιο της οργάνωσής σου.

Αντρέας Αδύνατο. Δεν το δέχομαι. Τον δικηγόρο μου παρακαλώ. Έχω να κάμω
μια υπεύθυνη δήλωση ενώπιον μαρτύρων.

Ανακριτής Ο δικηγόρος σου είναι εδώ. (χτυπά την πόρτα)

Α Στρατιώτης Διατάξετε, κύριε ανακριτή

Ανακριτής Να οδηγηθή εδώ ο δικηγόρος του θανατοποινήτη

Α Στρατιώτης Αμέσως (κλείει και φεύγει προς τα έξω)

Αντρέας Είναι ακατανόητο. Κηλιδώνουν την μνήμη μου χωρίς την συγκατάθεσή μου.

Ανακριτής Θα μπορούσες να το εκμεταλλευτής αυτό;

Αντρέας Με τον δικό σας τρόπο; Τόσον πολύ μας υποτιμάτε;

Ανακριτής Με ποιον τότε τρόπο;

Αντρέας Με τον τρόπο της Ελληνικής φυλής θα κάνω έκκληση να ελευθερωθή. Δεν
θέλω για τον θάνατό μου αντίποινα. Θέλω λευκότατο θάνατο, όπως έχω ζήσει
λευκότατος.

Ανακριτής Μου προκαλείτε έκπληξη με τούτα τα λόγια σας. Σας υπόσχομαι να μη σας
ανακρίνω ξανά. Σε πέντε λεπτά θα φύγω από τις φυλακές προς άγνωστη
κατεύθυνση.

Αντρέας Ευχαριστώ (φωνές: προδότη, έξω σκυλί... ενώ φαίνεται ο δικηγόρος με τους
δύο στρατιώτες).

Μια φωνή: Ο δικηγόρος είναι

Όλοι: Ο δικηγόρος (χειροκροτήματα)

Ανακριτής Τι συμβαίνει;

Δεσμοφυλακας Οι κατάδικοι είναι εναντίον μας.

Ανακριτής Οι βαρυποινίτες κοινών εγκλημάτων;

Δεσμοφυλακας Έλληνες είναι κι αυτοί κι' ας έχουν κοινά εγκλήματα στον λαιμό τους.

Δικηγόρος Καλησπέρα, Ζάκο

Αντρέας Κύριε συνήγορε, θέλω μια τελευταία χάρη. Μόλις προ ολίγου έχω μάθει,
πως οι πατριώτες έχουν απαγάγει κάποιον γέρο Κρήμερ ως όμηρο
Ελευθέρως δηλώ ότι δεν δέχομαι να κρατηθώ ή να εκτελεσθώ για μένα

κανείς. Πολύ περισσότερο ένας γέορς. Εκλιπαρώ λοιπόν την Οργάνωση ν' αφήσει ελεύθερο τον άνθρωπο αυτό. Και του ζητώ συγγνώμη αν χωρίς να το θέλω έγινα προξενος ενοχλήσεως του.

- Δικηγόρος Θα το μεταδώσω αμέσως απο το ραδιόφωνο
Ανακριτής Σε συχαίρω Αντρέα. Λυπούμαι που η θέση μου δε μου επιτρέπει να εκφραστή πιο ελεύθερα.
- Β' Στρατ Τάκουσες; Τον Επαινούν κι όλας. Ο ανακριτής τον χτυπά στον ώμο.
Α Στρατ Ναι, τα πράγματα αλλάζουν, Τζών
Β Στρατ Δηλαδή;
Α Στρατ Κάποιο δίκαιο έχουν οι άνθρωποι. Τα αισθήματα τους δεν είναι τούτα τα καθημερινά.
- Β' Στρατ Αυτή την άποψη είχα πάντα.
Α Στρατ Για να συγχωρεθώ θα δώσω στον μελλοθάνατο μια συγκίνηση.
Β Στρατ Που πας;
Α Στρατ Θα δεις. Ασε τους άλλους στο κελλί.....
- Δικηγόρος Θα κάνω το έγγραφο Αντρέα και θα το δώσω στον διευθυντή για τον ραδιοφωνικό σταθμό και τον Τύπο. Θα γυρίσω σε λίγα λεπτά για την αίτηση χαρίτος
- Αντρεας Προτιμώ να μη γίνει η αίτηση τώρα. Πιθανόν να συνταυτισθή με το επεισόδιο.
- Ανακριτής Πιστοποιώ προσωπικώς πως δεν έχουν καμιά σχέση
Αντρέας Και ο τύπος της χώρας σου; Η πολιτική σκοπιμότης των Άγγλων; Δεν θα εκμεταλλευτούν τούτο;
- Ανακριτής Γι' αυτά δε μπορώ να εγγυηθώ.
Δικηγόρος Τώρα επείγει η έκκλησή. Πάμε, κύριε ανακριτή;
Ανακριτής Πάμε, θα σε θυμάμαι πάντα, Αντρέα Ζάκο.
Αντρέας Σας συγχωρώ, κύριε ανακριτή, για όλες τις...ανακρίσεις σας.
Ανακριτής Το εκτιμώ αυτό (κτυπούν την πόρτα. Βγαίνουν, φεύγουν.
Αντρεας Ονειρεύομαι, ή τρελλάθηκα; Η σημαία μας, η κυανόλευκη.
Δεσμοφύλακας Σημαία. Η Σημαία μας. Ποιός την κρέμασε στον φεγγίτη;
Αντρεας Ω, αγγελικό πανί, έμβλημα εξαίσιο της φυλής των Ελλήνων
 Ποιο χέρι σε κρέμασε στις ύστατές μου ώρες; Ευλογημένο νάσαι στον αιώνα.
 Δίδαξε στους ανθρώπους πόσο γλυκειά είν' η λευτεριά. Πόσον ο πόθος της
 Θεούς δημιουργεί εμάς τα ταπεινά όντα ενός απόμακρου περιφρονημένου νησιού
 Χαίρε.
- Α' Στρατ. Ε! Τζων. Του κρέμασα μια σημαία δική τους. Την περιμάζεψα τελευταία όταν ορμήσαμε σ' ένα σχολείο.
- Β' Στρατ Συγχωρέθηκες. Σ' εκτιμώ σαν άνθρωπο. Δόσε μου το χέρι σου κι' ας είσαι εσύ Εγγλέζος κι' εγώ Σκωτσέζος
- Α Στρατ Τον ευχαρίστησα;
Β Στρατ Του χάρισες για μια στιγμή τον παράδεισο
Α Στρατ Γιατί δε μερώνουμε αναμεταξύ μας οι άνθρωποι; Η γη μας χωρεί όλους.

Β Στρατ'

Αυτό σκέφτομαι κι εγώ. Εμείς αγαπάμε την ελευθερία. Γιατί δε δίνουμε την ελευθερία και στους άλλους;

Α' Στρατ.

Για να μας σεβαστούν κι αυτοί με τη σειρά τους.

Αντρέας

Έχει η ψυχή μου λυτρωθή. Αγαπητέ μου άνθρωπε, φίλε δεσμοφύλακα, θα μπορούσα νάχω για ύστατή μου ευχαρίστηση λίγη μουσική;

Β Στρατ'

Δεσμοφύλακας

Θα ειδοποιήσω, Αντρέα

Αντρέας

Δεν τόξερα, πως μπορεί να βρη η ψυχή τόση γαλήνη. Τάχα χωρεί στον χώρο της τούτο τ' ωραίο αίσθημα της ειρήνης; Έχω την αίσθηση πως δεν έχω ζήσει ποτέ μου σ' αυτή τη γη. Ομολογώ, αγαπούσα τη γη, τη γη μας, μα πόσο, θεέ μου, την ξέχασα! Είναι ένα μακρυνό όνειρο, τόσο μακρυνό!

Δεσμοφύλακας

Έρχεται ο δικηγόρος σου μ' ένα αξιωματικό

Δικηγόρος

(ήχος πόρτας) Αγαπητέ Αντρέα...

Αντρέας

Έχω κόψει κάθε σύνδεσμο με αυτόν τον κόσμο. Αφήστε με.

Δικηγόρος

Οφείλω να σου ανακοινώσω, πώς χωρίς να το ξέρης υποβαλα αίτησιν χαριτος προς τον Κυβερνήτη. Δυστυχώς η επίσημος απάντηση είναι: Ο νόμος θα ακολουθήση την πορεία του.

Αξιωματικός

Ποια είναι η τελευταία σου επιθυμία;

Αντρέας

Μουσική Η "Ηρωική Συμφωνία" του Μπετόβεν.

Αξιωματικός

Αμέσως

Δικηγόρος

Ο θεός μαζί σου, Αντρέα

Αντρέας

Ανήκω πια στον θεό. Νάχετε θάρρος

Δικηγόρος

Οι δικοί σου. Περιμένουν έξω

Αντρέας

Η μάνα; Ο Πατέρας; Οι αδελφές; Α! Όχι εαυτέ μου. Ανήκεις πια αλλού.

Αξιωματικός

Σε δυο λεπτά θα τους συναντήσεις στο διάδρομο

Α' Στρατ

Ελάτε έξω, κύριε. Θάρρος και ο θεός βοηθός Οι γονιοί σου σε περιμένουν.

Αντρέας

Κρατήστε τα δάκρυα σας, ανήκω πια στον ουρανό. Κάθε σας θρήνος θα ταράξη την γαλήνη του αγαπητού σας νεκρού. Μάνα; Σ' ευχαριστώ για όλα.

Ο αδελφός μου θα σταθή στο πλάϊ σου, θα σου κλείση τα μάτια. Πατέρα! Ψηλά στο μέτωπο. Ο γυιός σου δεν είναι εγκληματίας. Είναι στρατιώτης του Χριστού και της Ελλάδας. Αδελφούλες μου! να φιλήσουν όλοι οι Έλληνες τα στέφανά σας. Αδελφέ μου! τώρα εσύ θάσαι ο πρωτότοκος. Τον νου σου για τις αδελφές. Χαίρετε χαίρετε. Χαίρε πατέρα

Πατέρας

Ζήτω η Ελλάδα παιδί μου

Φωνές

(απο τα κελιά) Ένωση. Ζήτω η Ελλάδα (κτυπήματα παντού)

Σε γνωρίζω απο την κόψη...

Φωνή

Ο ιερέας, σιωπή. Ο αξιωματικός προχωρεί.

Αξιωματικός

(Πόρτα) Αντρέα. Η ηρωική συμφωνία. Ο ιερέας σε περιμένει στον διάδρομο πίσω. Σε μια ώρα θα γίνη η εκτέλεση σου

Αντρέας

Ευχαριστω Η ηρωική...

Δεσμοφύλακας

Να σας βοηθήσω... να βάλω την πλάκα στο γραμμόφωνο

Αντρέας

Α! Ο ιερέας. Αγαπητέ μου άνθρωπε, βάλε το γραμμόφωνο ν' ακούω και στην εξομολογήση μου την θεία τούτη μουσική

Δεσμοφύλακας: Ιερέας και Ανόρεας στέκουν παράμερα...
Α' Στρατ.: Πνίγομαι, Τζών
Β' Στρατ.: Θα πνιγώμαστε για πάντα
Α' Στρατ.: Κάτι στραβό υπάρχει στις απόψεις μας.
Β' Στρατ.: Διχασμός στις αντιλήψεις. Καλύτερα, ασυνέπεια
Α' Στρατ.: Τι φταίμε εμείς όμως οι απλοί άνθρωποι; Οι στρατιώτες;
Β' Στρατ.: φταίμε, όταν δεν κάμνουμε καλή χρήση της ψήφου μας
Α' Στρατ.: Μικρή δύναμη
Β' Στρατ.: Ένας-ένας ναι. Όλοι οι ψήφοι; Τούτοι δίνουν την εξουσία στους λίγους
Στους αντιπροσώπου μας
Δεσμοφύλακας: Έρχονται
Φωνες: Μετά των αγίων κατάταξων Κύριε..
Αντρέας: ΣΤαματάτε (σιωπή) Η ιδέα δεν πεθαίνει . Δεν θέλω νεκρώσιμες ακολουθίες
Θέλω πανηγυρισμούς.
Δεσμοφύλακας: Είσαι πια καθαρός και έτοιμος;
Αντρέας: Ημουν πάντα. Γι' αυτό επικοινωνήσα με ήσυχη την συνείδησή μου. Τούτο
το γράμμα δώσε το στον αδελφό μου. Δεν ήθελα πριν πεθάνω να το διαβάση.
Ακουσε το. Αν τύχη και σου το πάρουν μετάδωσε το νόημα των λόγων μου..
(το διαβάζει)

Κον Γεώργιον Ζάκον
Σκουριώτισσα

Κεντρικάί φυλακαί
8.8.1956

Αγαπητέ αδελφέ,

Όταν θα πάρης το γράμμα μου αυτό θα έχω φύγει για πάντα (Υπάρχει κανείς που θα μείνη;)

Η ώρα του θανάτου πλησιάζει μα στην ψυχή μας φωλιάζει η πρεμία. Τη στιγμή αυτή ακούμε την Ηρωϊκή Συμφωνία του Μπετόβεν. στη θέση που βρισκόμαστε τώρα ούτε με το μικροσκόπιο δεν μπορούμε ν' ανακαλύψουμε, που υπάρχει τραγωδία στο θάνατο. Τότε μόνο θα αισθανόμουν αλύπη, αν ήξερα ότι θα μπορούσα να μείνω για πάντα νέος κι' αθάνατος αν απέφευγα την εκτέλεση. Νομίζω όμως ότι μόνο με την εκτέλεση θα μπορέσω να μείνω πάντα νέος κι' αθάνατος . Δε βλέπω πιο κατάλληλη περίπτωση απο την τωρινή για να το κάνω.

Είπε θάρρος στην οικογένεια. Προσπάθησε να παρηγόρησης τη μητέρα μας. Ο πρώτος της υιός απο τώρα και στο εξής θα είσαι εσύ και όχι εγώ

Ε φιλώ

αδελφός σου, Αντρέας.

Για φωνή: Τον πάνε. Κουράγιο , Αντρέα.

Φωνές: Ένωσις, Ένωσις (Ξαφνικά σιωπή) Ελλάδα, Ελλάδα..

Αντρέας: Σε γνωρίζω απο την κόψη του σπαθιού....(απομακρύνεται η φωνή του. Η ηρωική συμφωνία συνοδεύεται με τα ρυθμικά "Ένωση". Ξαφνικά, ακουεται ένας κρότος της καταπακτής Παύουν όλα)

Φωνή: ΝΕΝΙΚΗΚΕ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ (Αυλαία)